

Kabler, kabler og atter kabler... TEST

Af Jan Nielsen

Hvis nogen skulle være i tvivl, kan vi bekræfte, at det tager tid at teste kabler. Selv om begejstringen ofte tager lidt overhånd, er det oftest forholdsvis små forskelle vi taler om. Samtidig kan forskellene vise sig på meget forskellige måder, afhængig af i hvilken sammenhæng kablerne anvendes.

Ikke alene afhænger det af det anvendte udstyr, men også hvor i signalvejen kablerne sættes ind. Her spiller forhold som niveau og impedanser afgjort ind, så der må prøves lidt af hvert. Men nu efter at have lyttet en lang vinter, er vi nået frem til et resultat for den lille håndfuld kabler, som har været med i denne omgang.

Cardas

Cardas klarede sig overordentligt godt i vores store test af højttalerkabler i nr.

Jan Nielsen har lyttet intenst til nye kabler fra både nær og fjern

kablet dejligt smidigt - ja næsten levende. Internt anvendes teflon og luft som isolering. Cardas angiver induktansen til ca. 0,1 uH/meter og kapaciteten til 110 pF/meter.

Signalkablet har lidt de samme karakteristika, blot i en mindre fysisk udgave. Stikkene er gedigne og sidder godt fast. Cardas oplyser kablet til at have såvel lav kapacitet, som induktion og modstand. Nok lidt selvmodsigende, men termineret med phonostik angives kapaciteten til 60 pF pr. meter, hvilket må siges at være lavt nok. Internt finder vi 34 adskilte kobberkorer i en kobling, som meget imponerende kaldes Matched Propagation, Golden Ratio, Constant Q. Kablets ydre diameter er 9 mm og det er dobbelt skærmet.

Lyden af Golden Ratio

De lydæssige egenskaber fra såvel højttalerkablet som signalkablet trækker i meget høj grad i samme retning, så vi tager det hele under et.

Man får let tanken "organisk", for det hele lyder på en måde mere kropsligt, rundt, varmt og nærmest intimt med store lækre klangflader der fylder godt op i lydbilledet. Ikke noget med slankt og betonet her - alt er bare så glat, blødt og lækkert. Der gås ikke på kompromis hvad angår detaljerne, det fornemmes bare, at der i mindre grad fokuseres på dem. Det er mere denne beskedne lidt undskyldende måde at gengive på, som så pludselig lukker op og viser "jo, jeg kan godt".

I denne måde at gengive på er Cardas en modsætning til f.eks. det halvt så dyre Chord Signature eller det langt dyrere Nordost Valhalla, som begge har noget der kan kaldes ekshibitionistiske tendenser og netop fokuserer på alle detaljerne. Taler vi

6/2004. Det øgede interessen for at lægge et øre til nogle af deres dyreste kabler. Her kigger vi så på topmodellen i deres højttalerkabler; Cardas Reference Gold samt signalkablet Neutral Reference, som ligger lige under topkablet Golden Reference.

Det første man bemærker ved Cardas Reference Gold er den høje vægt. Der er helt sikkert en masse kobber i dette tykke kabel - et angivet lederareal på 16,7 kvadratmillimeter bekræfter vores formodning. Dernæst er der en karakteristisk parfumeret duft og det virker som om kablet er dækket af et tyndt lag silikone.

Internt anvendes i alt 816 individuelt isolerede ledere lagt i 12 koncentriske cirkler uden på hinanden. Karakteristisk for Cardas' Golden Strand er forholdet mellem de mange forskellige ledere det "gyldne snit" med de tyndeste ledere indvendigt.

På trods af en tykkelse på ca. 1,8 cm er

Produkt: Cardas Neutral Reference signal-kabel / Golden Reference højttalerkabel
Information: JJAZ, www.jjaz.dk
Pris (ca.): 3.750 kr. / 18.000 kr. (3 m)

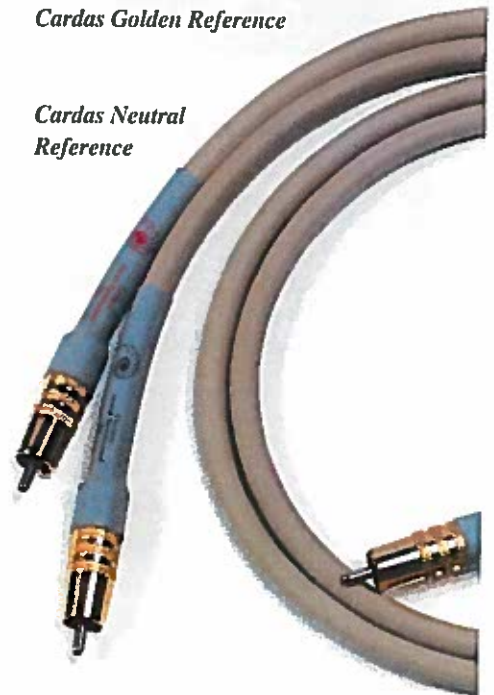
Produkt: Crystal Connect / Power
Information: Interceptor, 48 27 79 79, www.interceptor.dk
Pris (ca.): 8.200 kr. (1 meter) / 5.750 kr. (1,5 m)

Produkt: High Diamond Esoteric / XLR Reference / Power +2
Information: High-Fi Consult, (+46) 40 96 49 15, www.highfi.se
Pris (ca.): 6.500 kr. / 5.450 kr. / 4.350 kr.

Produkt: Supra EFF-1XLR
Information: Audio Sale, 26 22 26 05, www.audiosale.dk
Pris (ca.): 1.000 kr.

Cardas Golden Reference

Cardas Neutral Reference

signalkabler er modsætningerne f.eks. Synergistic eller andre typiske sølvkabler, der kan have en tendens til at fokusere mere på detaljerne end helheden. Igen afhænger det af, i hvilken sammenhæng kablerne skal anvendes.

Neutral Reference erstattede et langt dyrere kabel mellem CD og forforstærker, men blev siddende i flere uger. Kablet har en evne til at virke ubesværet, naturligt ja lad os også bruge det forslidte udtryk "musikalsk". Der opstår et dejligt flow i musikken som virker mindre påtrængende og totalt set giver det mindre lyttetræthed og man hører mere musik.

Med Cardas kablerne oplevede vi, at man i højere grad fordyber sig i roen og det afslappende i musikken. Detaljerne er der stadig, men de bringes ikke unødigt frem i lydbilledet.

Crystal

På Arken Messen i Göteborg fik vi en snak med Gabi van der Kley, direktøren for Hollandske Crystal Cable. Gabi er uddannet koncertpianist fra Ungarn, men efter mange år med koncerter, lufthavne og hoteller blev det nok og hun rejste til Holland for at starte som klaverlærer. Her mødte hun sin mand, som også har en musikalsk baggrund, men som desuden er direktør og ejer af det Hollandske kabelfirma Siltech. På et tidspunkt udviklede man hos Siltech et koncept for et nyt og meget anderledes kabel, som ikke passede ind i programmet.

Crystal Power

Crystal Connect

Det nye Crystal Cables koncept blev således "født" med Gabi som daglig leder og primus motor.

Vi fik en længere hyggelig snak om filosofi - en bag kablet. Der er tale om et sølvkabel, men i en speciel legering med guld, som går ind og fylder "hullerne" ud i metallet. Samtidig er der tale om yderst små dimensioner - det skærmede kabel er kun ca. 3 mm i ydre diameter. De elektriske egenskaber er dog fuldt ud tilstrækkelige, idet lederne angiveligt har en uhørt lav elektrisk modstand.

Uanset det kvindelige aspekt og de fine videnskabelige forklaringer, kan det synes lidt underligt, at et kabel kan anvendes lige godt til liniesignaler, højttalersignaler og som netkabel. Er det samme parametre og egenskaber der skal tilstræbes ved alle forhold?

De usædvanligt tynde kabler får også en til at studse lidt. Til gengæld giver det en meget høj WAF faktor - "Nej hvor er det sødt", hører man typisk om signalkablet, der passende leveres i en lille smykkeæske. Prisen er nu også derefter, så det er nok derfor. Der er helt afgjort et kvindeligt touch over Crystal kablerne, men rent praktisk gør det også tilværelsen en hel del nemmere for os, der dagligt slås med et virvar af kabler.

Der er ikke de store problemer med at få dem på plads og de fylder ikke noget. Måske det bare er en macho mandeting, at kabler nødvendigvis skal være store tykke, solide og allerhelst sorte og helt uhåndterlige? Især bemærkede vi, at det ultra tynde netkabel er en drøm at have med at gøre. Ingen stive slanger der snor sig over gulvtæppet og blot det at montere stikkene er meget nemmere. Med begge kablerne på DP-77 SACD/CD afspilleren var der uventet bonus. Ingen problemer med at få spillet til at stå lige på de meget bløde og fjedrende Solid-Tech Feet of Silence. Normalt er der en ulige kamp mellem stive kabler og fødder, så det hele bliver noget af en vanskelig affære.

Crystal Connect signalkabel

De yderst fornuftige stik er hårde og solide som en slags keramik og virker meget lækre, lige som resten af kablet. Crystal er et koaxkabel - altså med én inderleder og skærm. Dette er meget anderledes end den efterhånden vedtagne standard med to eller flere ens ledere og en skærm, som ikke indgår i signalvejen. Af samme grund er Crystal kablet ikke retningsbestemt. Går vi et trin op til Crystal Connect Reference anvendes der to ledere og den quasi-balance-rede opbygning bevares.

Crystal kablet er vanskeligt at lytte sig ind på, da det i høj grad blot kan beskrives som neutralt. Først efter længere tilkøring og med mange forskellige former for musik, fokuserer man på kablets få kendetegn. Det der således i første omgang er en me-

get distinkt og åben gengivelse, viser sig at fokusere lidt på hele mellemtoneområdet, som gengives med ekstra attack og dynamik. Kvindestemmer trækkes lidt frem i lydbilledet og detaljerne er skarptskårne og uden at være pakket ind. I den aller øverste top glattes der lidt ud. Den står ikke så nøgtern og præsent, men det skyldes måske snarere at man efter den lette fokusering på den øvre mellemtone igen returnerer til det mere glatte og tilbagetrukne.

Hvad angår rum og evnen til at skille tingene ad, er der bestemt intet at udsætte. Alligevel må man sige at Crystal kablet har en tendens til at fokusere lidt på detaljerne opefter, samtidig med at der ofres lidt af den homogenitet og glathed som man kunne vente af et kabel i denne prisklasse. Tonnalt er Crystal kablet den direkte modsætning til f.eks. Cardas Neutral Reference og i en vis grad også de to kabler fra Hi-Diamond. Kablet råber nærmest på at man skal lytte og meget gerne lytte efter detaljer og alt det flotte i lydbilledet.

Netkablet

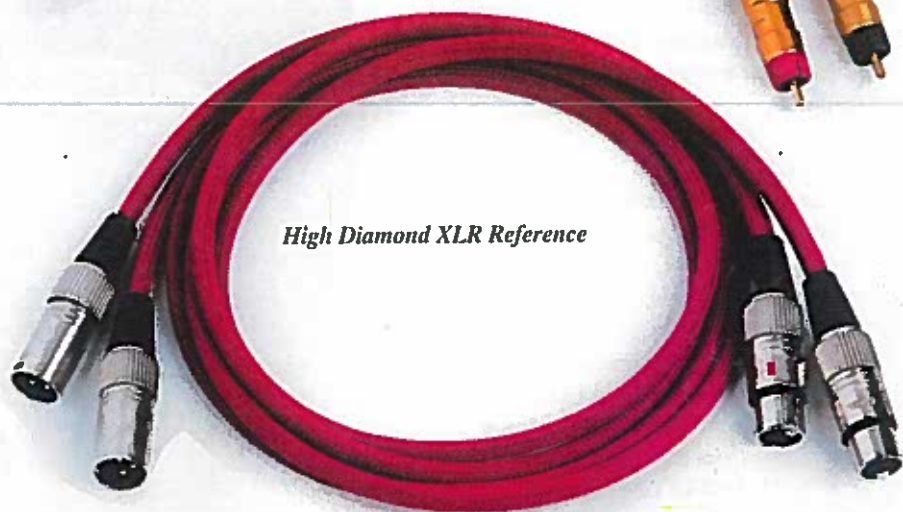
Her har vi et meget anderledes netkabel. De to ledere er af nøjagtigt samme type som i signalkablet, men her forbundet med de to indre ledere som fase og nul, mens de to ydre skærme så naturligt er jord. Stikkene var af en rigtigt god kvalitet.

Anvendt på Accuphase DP-77 SACD afspilleren hælder klangbalancen lidt mod det lyse. Der fokuseres lidt mere på detaljer opefter, dog uden at det på nogen måde bliver overeksponeret. Der graves blot lidt dybere i mængden af information i de øvre oktaver. I første omgang virker den alldybste bund lidt undertrykt rent dynamisk, men det er blot det hele som er strammet op med en kortere mere slank bund. Basimpulser står med en tydelig forkant, men volumen og vægt føles mindre end f.eks. Transparent Powerlink Super. Sammenlignet med f.eks. Analysis Plus Power Oval er der afgjort mere lethed og hurtighed over det hele.

De ovennævnte tendenser er endnu mere udtalte via effektforstærkeren. Især bemærker man her lidt mere kant og krop på stemmer som står fysisk til stede i lydbilledet. Den helt dybe bund kan stadig virke lidt tilbageholdende, men det skyldes i høj grad, at der fokuseres på den egentlige bas, som står forbavsende fast og fremme i lydbilledet. Forkanter og anslag står skarpt af-

High Diamond Esoteric

High Diamond XLR Reference

High Diamond Power +2

tegnet, så det hele virker mere direkte og distinkt. Hvem siger tynde netkabler ikke kan være dynamiske og magtfulde! Kun i direkte sammenligning med store typisk kraftige kabler fra f.eks. Transparent og

Mictor kunne der spores lidt mere pondus i subwoofer-oktaverne i forhold til Crystal kablet. Til gengæld virker disse kabler så mere tunge og langsomme i deres måde at gengive på og det hele bliver næsten for op-

Supra EFF-IXLR

akustiske guitarer. Har man en højttaler med et slankt lydbillede kan dette dog udmærket gå op i en højere enhed. Anvendt på typiske små 2-vejs systemer får Power +2 dem til at lyde større end de er. Det skyldes at hele basområdet står stort og magtfuldt. De lave frekvenser er afgjort kablets helt stærke side. Hvad dybde og bredde i lydbilledet angår, males der med en stor og bred pensel. Altså masser af plads mellem musikerne, men lydbilledet er også lidt diffust. Vi har således oplevet kabler med mere præcision og skarpere aftegning i både bredde og dybde.

Supra EFF-IXLR

EFF-1 kablet har været i Supra's program et stykke tid, men det gør det jo ikke mindre interessant. EFF står for "Equalized Frequency Flow", hvilket er Supra's betegnelse for et bredbåndet kabel, med en karakteristisk impedans på 75 ohm, hvilket gør det velegnet til såvel lyd, som digital transmission og videosignaler. Her kigger vi på det i en balanceret udførsel. Internt finder vi en 0,5 kvadratmillimeter forsvølv kobber-leder omgivet af Polyethylen, både indvendigt og udvendigt. Der er nemlig tale om en hul rørformet leder med en vægtykkelse på blot 0,2 mm. De to ledere er skærmet individuelt og kan anvendes lige godt til balancerede og ubalancerede signaler. De specielle Supra Swift stik fortjener et par ord. I stedet for de typiske Neutrik er der her tale om et 100% skærmet stik, som

samles med blot én fastmonteret skrue, der samtidig sørger for kabelafastningen.

Kort sagt et stort solidt stik, som indgyder respekt.

En glat og blød svensker

Gengivelsen via EFF-IXLR er først og fremmest glat og uden nogen egentlige betoning. Man tænker uvilkårligt "det her er et godt kabel" og lader det sidde nogle dage. Alt er fint og flot, indtil man en dag udfordrer skæbnen og sætter et langt bedre (og oftest også meget dyrere) kabel på. Jo, der er godt nok lidt mere hul igennem, en tand flere detaljer og lidt mere plads i lydbilledet. Men hvor mange CD'er kan man ikke købe for den forskel? Kort sagt giver EFF-1 overordentligt meget for pengene.

Det eneste egentlige ankepunkt er en let tendens til at virke kompakt, især opefter. Sker der mange ting i lydbilledet har kablet lidt svært ved at skille detaljerne ud, men igen er det småting. Vi har oplevet kabler til flere gange prisen, som har svært ved at følge med her. Supra har igen vist, at de kan lave rigtigt gode kabler til absolut overkommelige penge. Man kunne fristes til at ønske, andre ville lære af dem.

En slags konklusion

Hvilke kabler man foretrækker, bør så absolut afhænge af hvor de skal benyttes. Nogle steder falder det hele på plads, i andre sammenhænge passer det knap så godt.

Blandt signalkablerne var favoritten i

denne omgang Cardas Neutral Ref. Et pris-mæssigt overkommeligt kabel, som har en dejlig organisk rundhed og blød varme, der gør det lettere og absolut behageligt at lytte til musik. Selv om kablet ikke fokuserer på detaljerne er de der, men på en afslappet og uforceret facon. I direkte sammenligning kan flere af de dyre kabler få det meget svært her.

Det meget anderledes Crystal er et spændende kabel. Vi prøvede det i flere konstellationer og som vi har oplevet det før, var det meget systemafhængigt. I den rette sammenhæng kan der opnås rigtigt gode resultater, men det er et kræsent kabel, som kræver noget af både apparaterne og lytteren. Fokuserer man på de åbenlyse kvaliteter, som det store overblik og en mellemtonegengivelse, der trækkes frem og står meget distinkt i lydbilledet, kan det vel være det rette kabel for dig.

Italienske Hi-Diamond er stort set neutrale kabler som ikke gør meget væsen af sig. Det i sig selv kan være positivt, for kablerne har en letflydende karakter der gør dem meget nemme at leve med. Hi-Diamond har en gennemgående lydfilosofi, som peger mod det let afrundede og behagelige, med et stort og åbent lydbillede.

Svenske Supra har med EFF-1 et uhyre konkurrencedygtigt kabel. Såvel her i den balancerede version, men helt sikkert også termineret som almindeligt phonokabel, får man meget for pengene. Absolut et kabel som vi kan anbefale.

Cardas' reference højttalerkabel klarer sig også virkelig godt. Her er der en gengivelse præget af ro og overlegenhed. På samme måde som signalkablet, er der mange detaljer, men de pindes ikke ud. En afslappet og meget nøgtern gengivelse, som man hurtigt bliver afhængig af. Afgjort et kabel som man bør lægge et øre til, hvis man er ude efter noget af det bedste.

I denne omgang havde vi kun et enkelt netkabel med, men det er til gengæld så anderledes at det let kan skabe mange spekulationer og ikke mindst diskussioner. Hvordan et så tyndt kabel kan skabe en flot strøm og nøgtern bund er lidt mystisk. Uanset kablets fysiske fremtoning, så er Crystal Power et kabel der skal regnes med. Det har nogle ubestridelige kvaliteter ikke blot hvad angår fasthed og kontrol, men også i form af en åben og meget levende gengivelse. Endelig må ikke se bort fra, at det er noget så lækkert at have med at gøre. ■

pustet. Man værner sig således hurtigt til Crystal Power kablets meget direkte og glatte spillefacon og savner den når kablet tages af igen. Sådan er verden fyldt med overraskelser og vi må altså konkludere, at et tyndt kabel med lydmæssig gevinst kan anvendes til netkabel.

Diamanter fra syd

Italienske Hi-Diamond er nok ikke et mærke mange kender til. Men efter et besøg på Arken Messen fik vi øjne og ører op for disse kabler, der kommer fra sydets sol og varme. Vi kigger her nærmere på et pænt udvalg med to signalkabler og ét højttalerkabel.

Topkablet hos Hi-Diamond hedder Esoteric MK II og er opbygget med en lavkapacitiv leder (mindre end 120 pF/m). Internt anvendes XLPE isolering (opskummet polyethylen) og ledeme er et mix af OFC kobber og grafit. Ekstremt fremtræder kablet med en sort strømpe og en massiv træklods, der indikerer hvilken retning kablet skal forbindes. Stikkene er Bullet Plugs, men her med en kraftigere kobber kappe, som får dem til at sidde usædvanligt godt fast. Stikkene kan også drille lidt, når de skal på og ik-

ke alle bøsninger passer lige godt til stikkene.

XLR Reference er, som betegnelsen antyder, balanceret. Her er der en rød ekstern strømpe med interne ledere af OFC kobber med den specielle XLPE isolering. Hi-Diamond oplyser, at XLR Reference grundet den meget lave kapacitet (45 pF/meter) også kan anvendes til digital overførsel.

På højttalersiden kiggede vi på Power +2 som befinder sig et enkelt trin fra toppen i Hi-Diamond hierarkiet. Der er tale om et forholdsvis anonymt udseende men kraftigt kabel. Termineringen er nogle meget gedigne bananbøsninger, som via en krave kan spændes fast. Noget af det bedste vi har set af den slags. Internt anvendes der 6x48 korer på hver 0,22 mm OFC kobber. Kablet var termineret til single wiring, men fås også til bi-wiring.

Italiensk for begyndere

Signalkablerne blev faktisk benyttet rigtig meget, for på en eller anden måde glemte vi dem, når først de var monteret. Reelt er det lidt svært at placere de to signalkabler i forhold til hinanden, da der er tale om to forskellige termineringer. Det røde balancere-

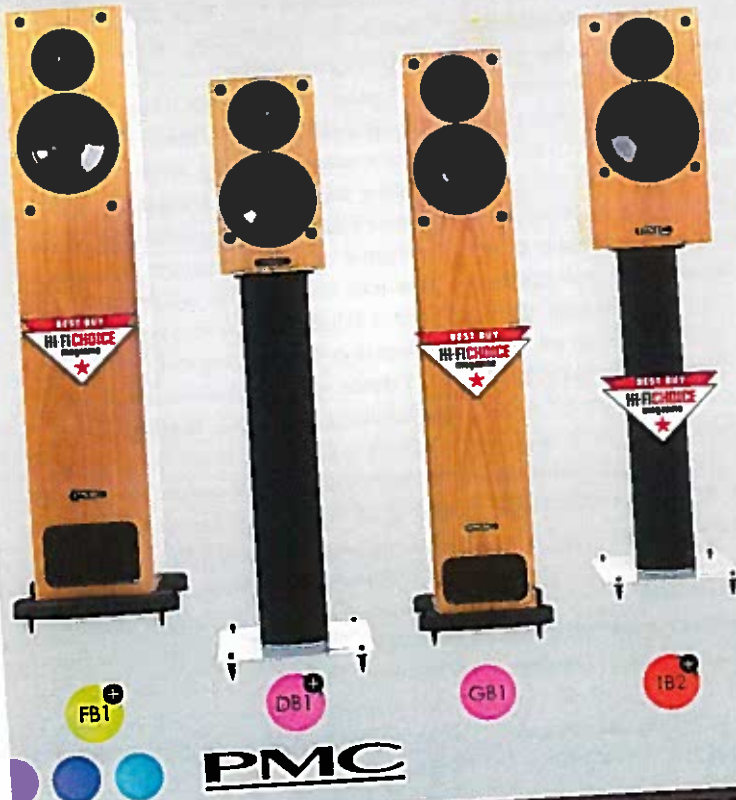
de Reference sad længe mellem for- og effektforstærker, hvor det var med til at skabe en form for ro og nærmest selvfølgelighed. Det er ikke et kabel, hvor man siger "wow", det er vel nok godt. Snarere er vi i en kategori, hvor man blot siger at det her virker faktisk helt godt og så langsomt går hen og bliver mere og mere glad for det.

Generelt har begge signalkablerne en god sammenhæng op gennem frekvensområdet, der er ikke noget som rigtigt skiller sig ud, bortset fra de øvre oktaver som har en let udglattende og tilgivende tendens. Kablerne hælder lidt mod det varme og runde - der er igen dømt afslappet og behageligt - lidt som vi oplevede det med Cardas kablerne, men dog med noget mindre præcision og definition.

Kigger vi så på højttalerkablet er tingene lidt anderledes. Her har vi ikke helt den samme neutralitet, men et kabel der godt kan lide at spille lidt med musklerne. Der er ingen egentlig unoder eller betoning, men den øverste top har lidt ekstra vægt og tyngde og er derfor rykket lidt frem i lydbilledet. Det samme kan siges om de nedre frekvenser, hvilket giver lidt mere bryst på sangstemmerne og lidt mere krop på de

Best Buy from Golden Age Music

www.goldenagemusic.dk

Leisure 3SE

Hifi 4 You, Esbjerg Tel: 75 12 95 43
Speakers Corner, København V Tel: 33 32 18 33

Agency Audio, Støvring Tel: 98 38 52 16
Audio, Holstebro Tel: 97 41 08 63

Designer Torvet, Århus C Tel: 86 18 28 19
Designer Torvet, Odense Tel: 86 18 28 19
KF scanAudio, Frederiksberg Tel: 33 31 62 82